

Analyzing the Role of Social Capital in the Impact of Sports Participation on the Social Vitality of Public Sports Participants in Gilan Province

Parisa Saneie

PhD Candidate, Department of Physical Education, Ardabil Branch, Islamic Azad University, Ardabil, Iran.

***Fatemeh Molaiefard Pileh Rood**

Assistant Professor, Department of physical Education, Astara Branch, Islamic Azad University, Astara, Iran.

Kazem Mehri

Assistant Professor, Department of Physical Education, Naghadeh Branch, Islamic Azad University, Naghadeh, Iran.

Abstract

Aim: This research was conducted with the purpose of providing a structural model of the effect of sports participation on social vitality with the mediating role of social capital. **Method:** The research method is applied in terms of purpose and descriptive-correlation in terms of the type of data and the way the research is carried out. The statistical population of the present study is all people over 18 years of age who have regular sports activities in Gilan province. According to the announcement of the Physical Education and Youth Department of Gilan province in 2022, there were 3650 people regularly participating in sports activities in Gilan province. To select the sample size, which was done by cluster sampling method and using Sample power software, 348 people were selected as a sample. In order to collect data, standard questionnaires were used. To analyze the questionnaire data, spss26 software and the structural equation modeling method with partial least squares method (Pls-SEM) were used using Smart Pls3 software. **Results:** The results showed that sports participation has an effect on social vitality with a coefficient of (0.74) and on social capital with a coefficient of (0.65). Also, social capital affects social vitality with a coefficient of (0.42) and has a mediating role in the relationship between sports participation and social vitality with a coefficient of (0.27). **Conclusion:** According to the findings of the research, providing a platform for more people's participation in sports will increase social vitality and social capital.

Key words: Sports Participation, Social Vitality, Social Capital, Public Sports.

تحلیل نقش سرمایه اجتماعی در اثرگذاری مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی شرکت کنندگان در ورزش همگانی استان گیلان

پریسا صانعی

دانشجوی دکترا، گروه تربیت بدنی، واحد اردبیل، دانشگاه آزاد اسلامی، اردبیل، ایران.

*** فاطمه مولایی فرد پيله رود**

استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد آستارا، دانشگاه آزاد اسلامی، آستارا، ایران.

کاظم مهری

استادیار، گروه تربیت بدنی، واحد نقده، دانشگاه آزاد اسلامی، نقده، ایران.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف ارائه الگوی ساختاری تأثیر مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی با نقش میانجی سرمایه اجتماعی انجام شده است. **روش:** روش تحقیق از لحاظ هدف، کاربردی و از لحاظ نوع داده‌ها و نحوه اجرای پژوهش، توصیفی - همبستگی می‌باشد. جامعه آماری پژوهش حاضر کلیه افراد بالای ۱۸ سال است که فعالیت ورزشی منظم در استان گیلان دارند. طبق اعلام اداره تربیت بدنی و جوانان استان گیلان در سال ۱۴۰۲ به تعداد ۸۷۲۲۸ نفر به طور منظم در فعالیت ورزشی در استان گیلان حضور داشته اند. برای انتخاب حجم نمونه از فرمول کوکران و برای انتخاب عناصر از روش نمونه‌گیری خوشه‌ای و نرم‌افزار سمپل پاور استفاده شده است که در این فرایند ۳۸۲ نفر به عنوان نمونه انتخاب شدند. به منظور گردآوری داده‌ها، از پرسشنامه‌های استاندارد استفاده شد. برای تحلیل داده‌های پرسشنامه از نرم‌افزار SPSS 26 و روش مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد روش حداقل مربعات جزئی از نرم‌افزار Smart PLS3 استفاده شد. **یافته‌ها:** نتایج نشان داد مشارکت ورزشی با ضریب (۰/۷۴) بر نشاط اجتماعی و با ضریب (۰/۶۵) بر سرمایه اجتماعی تأثیر دارد. همچنین، سرمایه اجتماعی با ضریب (۰/۴۲) بر نشاط اجتماعی تأثیر می‌گذارد و نیز با ضریب (۰/۲۷) نقش میانجی در تأثیر مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی دارد. **نتیجه‌گیری:** با توجه به یافته‌های پژوهش فراهم کردن بستر مشارکت بیشتر مردم در ورزش، نشاط اجتماعی و سرمایه اجتماعی نیز افزایش می‌یابد. **واژگان کلیدی:** مشارکت ورزشی، نشاط اجتماعی، سرمایه اجتماعی، ورزش همگانی.

* نویسنده مسئول: E mail: molaiei_49@yahoo.com

پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۲

دریافت: ۱۴۰۳/۰۹/۰۸

مقاله پژوهشی

مقدمه

توجه روز افزون جامعه به فعالیت‌های جسمانی و توسعه و ارتقای نشاط و شادکامی موجب گردیده تا توجه بیشتری به این موضوع جلب شود. نشاط اجتماعی، یکی از مولفه‌های اساسی زندگی افراد به شمار می‌رود و به‌عنوان مفهومی مثبت و اثرگذار، برای سالم ماندن است (بخشعلی‌پور و همکاران، ۱۴۰۱). شادی و نشاط، جزو ضروری‌ترین خواسته‌های فطری و نیازهای روانی انسان به شمار می‌رود، زیرا احساس شادی انسان‌ها را برای زندگی بهتر و بازدهی بیشتر آماده می‌کند و ارتباط فرد با محیط را گسترش می‌بخشد. نقش شادی و نشاط در زندگی افراد به حدی زیاد است که متفکران اجتماعی ثروتمندترین کشورها را کشورهای دارای بیشترین افراد شاداب دانسته اند (مجدی و میرمحمدی تبار، ۱۳۹۹). نشاط اجتماعی از شاخص‌های توسعه کشورها و موتور محرکه آنها به‌شمار می‌رود. به‌طوریکه توسعه یافتگی و توسعه نیافتگی هر جامعه با میزان نشاط اجتماعی اندازه‌گیری می‌شود (نی^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). کارشناسان، برقراری گسترده روابط اجتماعی، گسترش مشارکت‌های مردمی و هدفمندی جامعه را از آثار نشاط اجتماعی می‌دانند. بررسی نشاط اجتماعی زمانی مهم و ضروری تلقی می‌شود که بدانیم وضعیت کلی نشاط در جامعه ایران مناسب نیست و این ادعا مبتنی بر آمارهای جهانی شادی و نشاط است. گزارش نشاط سازمان ملل متحد (۲۰۲۳) نشان می‌دهد که ایران در جمع خوشبخت‌ترین مردمان جهان رتبه و جایگاه خوبی ندارد و در سال ۲۰۲۳ نیز همانند سال ۲۰۲۲ پس از کشور عراق، ونزوئلا، نیجر، لیبیا و گامبیا در رده ۱۱۰ قرار دارد (گزارش نشاط جهانی، ۲۰۲۳).

ورزش و فعالیت‌های جسمانی به‌عنوان واقعیتی اجتماعی، از زمان‌های دور در جوامع بشری وجود داشته و جزئی از زندگی روزمره انسانها را تشکیل می‌داد (کشکر و همکاران، ۱۳۹۶) و امروزه به‌عنوان یکی از تاثیرگذارترین عوامل اجتماعی در ایجاد غرور ملی و افزایش شادابی جامعه به‌شمار می‌رود. ورزش یکی از پرتعدادترین پدیده‌های اجتماعی عصر حاضر است که موجب شادابی و جلب توجه بسیاری از اقشار جامعه شده (فردوسی و همکاران، ۱۴۰۰) و در هدایت مردم توسط دولت‌ها نقش مهمی دارد. نتایج پژوهش پناهی و همکاران (۱۴۰۰) و مجدّی و میرمحمدی تبار (۱۳۹۹) حاکی از آن است که احساس نشاط با انگیزه ورزشی و مشارکت ورزشی رابطه مثبتی دارد.

با توجه به این که ورزش بازتاب دهنده روابط اجتماعی و فرهنگی جامعه است، در گذشته جامعه شناسان بیشتر به تأثیر جامعه بر ورزش تأکید می‌کردند. با این وجود، در سال‌های اخیر محققان بدنبال بررسی تأثیر ورزش بر جامعه که بعد دیگری از این ارتباط است، هستند. چرا که عنصر فرهنگی و اجتماعی زندگی جمعی در عصر حاضر در معرض خطر و کمرنگ شدن قرار گرفته است (ژو^۲ و همکاران، ۲۰۲۱) و محققان در پی شناسایی عوامل تأثیرگذار بر تقویت این عناصر هستند که مشارکت در ورزش یکی از آنها است. مشارکت ورزشی ماهیت چندگانه

^۱.Ni^۲.Zhou

فردی - اجتماعی دارد و متأثر از عوامل مختلفی است که مطالعات فراوانی نیز برای تحلیل این عوامل انجام شده است؛ اما برخی عوامل به دلیل پویایی زیاد، همواره برای پژوهشگران و مدیران ابهام‌های زیادی دارند. در همین راستا، اندیشمندان علوم اجتماعی سرمایه اجتماعی را یک عامل مهم در مشارکت پذیری افراد می‌دانند (مولایی فرد پیلهرود و همکاران، ۱۳۹۸). سرمایه اجتماعی کالا و دارایی نیست که تولید یا حفظ آن توسط یک مجموعه یا فرد صورت گیرد. این سرمایه حالت خودزاینده دارد و هرچه بیشتر در تولید و حفظ آن اهتمام ورزیده شود، زایش سرمایه اجتماعی بیشتری را در پی خواهد داشت (رو و چانگ^۱، ۲۰۲۲). در جامعه ایران سرمایه اجتماعی درون‌گروهی بر مبنای واحدهایی است که افراد ارتباط بیشتری با آنها دارند و با افزایش شعاع این ارتباطات، از قوت سرمایه اجتماعی کاسته می‌شود.

سرمایه اجتماعی نقش مهمی در تجدید حیات اجتماعی دارد و می‌تواند باعث افزایش میزان مشارکت ورزشی گردد. اغلب یک فعالیت اجتماعی و عضویت در باشگاه‌های ورزشی و گروه‌ها یکی از شکل‌های کلیدی معاشرت در زندگی اجتماعی است که عنصری مهم در سرمایه اجتماعی است (کیم^۲ و همکاران، ۲۰۲۱). ضرورت سرمایه اجتماعی به مثابه عنصری کلیدی در ورزش شناخته شده است و در بسیاری از مطالعات به آن پرداخته شده است (ژو و همکاران، ۲۰۲۱). بررسی‌های اخیر، نشان می‌دهند که سرمایه اجتماعی، به دلیل ظرفیت زیاد آن در بارورسازی و توسعه و تقویت ارتباطات و تعاملات و حس تعلق، تأثیر عمیق اجتماعی و فرهنگی بر پیکره اجتماع می‌گذارد. هرچه فرد با افراد، طبقات و گروه‌های بیشتر و متعلق به نژادها و مذاهب مختلف باهم در ارتباط باشد و با آنها رابطه دوستی برقرار کرده باشد، به همان اندازه موجب افزایش سرمایه اجتماعی شده است. نتایج تحقیق صفری و همکاران (۱۴۰۱) نیز حاکی از آن است که بین سرمایه اجتماعی و مشارکت ورزشی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد.

مسئله مشارکت ورزشی مدت‌ها است که یکی از دغدغه‌های اساسی برنامه‌ریزان حوزه تربیت بدنی محسوب می‌شود. با گسترش پشت میزنشینی و استفاده از شبکه‌های اجتماعی مجازی که افراد را به کم تحرکی ترغیب می‌کند، این نیاز بیش از هر زمانی احساس می‌شود (درهاکی و مقدسی، ۱۳۹۸). آمار نشان می‌دهد که این مسایل موجب پیری زودرس جوانان و نوجوانان می‌شود که ضرورت ارائه راهکار مناسب برای بهینه‌سازی اوقات فراغت از سوی دولت را دو چندان می‌سازد. بنابراین، برنامه‌ریزی منظم توسط مدیران ورزشی نیازمند تحقیق و بررسی عواملی که در مشارکت ورزشی رابطه دارند.

رمضانی و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی نشان دادند که مشارکت در فعالیت‌های ورزشی به‌طور معناداری با خودکارآمدی و سرمایه اجتماعی معلولان جسمی - حرکتی همبستگی دارد. همچنین خودکارآمدی نیز به‌طور معناداری با سرمایه اجتماعی معلولان جسمی - حرکتی (۰/۲۳) همبستگی دارد. همچنین نتایج پژوهش عسکری و

^۱. Roh & Chang

^۲. Kim

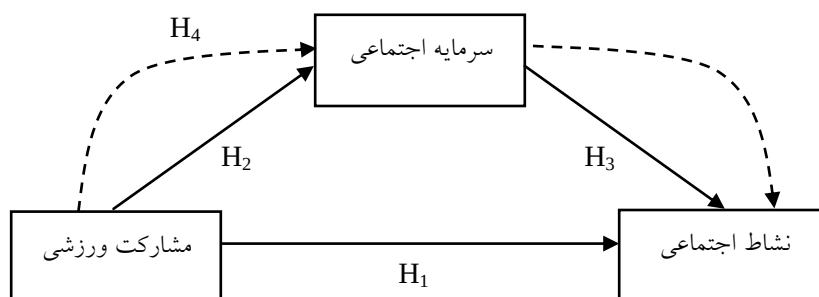
همکاران (۱۴۰۱) نیز نشان داد که بین تمایل به انجام کار و رفتار برنامه‌ریزی شده مشارکت در فعالیت‌های ورزشی (۰/۸۷) و رفتار برنامه‌ریزی شده مشارکت در فعالیت‌های ورزشی و نشاط اجتماعی (۰/۴۵) رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. دهقانی و عزیزیان کهن (۱۳۹۹) نیز در مطالعه خود نشان دادند که بین انگیزش مشارکت ورزشی (و مؤلفه‌های آن) و حمایت تحصیلی (و مؤلفه‌های آن) با نشاط و سرزندگی تحصیلی دانش‌آموزان رابطه مثبت معناداری وجود دارد. از سوی دیگر، نی و همکاران (۲۰۲۲) ضمن مطالعه نقش مدیریت فعالیت در اوقات فراغت و مشارکت در ورزش‌های تفریحی، نشان دادند که نشاط اجتماعی در رابطه بین مدیریت اوقات فراغت و مشارکت کارکنان در ورزش‌های گروهی و تفریحی، نقش میانجی دارد و هرچقدر کارکنان با نشاط باشند، بیشتر به مشارکت در ورزش‌های تفریحی ترغیب می‌شوند. نتایج پژوهش کیم و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که مشارکت ورزشی به‌طور معنادار و مثبت با شادکامی عمومی ارتباط دارد، مشارکت در مشارکت ورزشی به‌طور معنادار و مثبت توسط هر سه عنصر سرمایه اجتماعی پیش‌بینی می‌شود و نهایتاً ایمنی و ارتباطات دوستانه، نقش واسطه‌ای در رابطه بین مشارکت در ورزش و نشاط عمومی دارند.

پژوهش پالیدی^۱ و همکاران (۲۰۲۱) نشان داد که حمایت اجتماعی ارتباط بین ورزش‌های تیمی و سلامت خود گزارش شده، علائم روان‌تنی و علائم افسردگی را واسطه‌گری می‌کند. اعتماد واسطه ارتباط بین ورزش‌های تیمی و علائم روان‌تنی و علائم افسردگی است. یافته‌های آنها نقش سرمایه اجتماعی، به‌ویژه حمایت و اعتماد اجتماعی را در ارتقای سلامت زنانی که در ورزش‌های تیمی شرکت می‌کنند، نشان می‌دهد. همچنین بهرامی^۲ و همکاران (۲۰۲۱) در پژوهشی نشان دادند که فعالیت بدنی منظم همراه با رفتار برنامه‌ریزی شده تأثیر مستقیم ۵۸ درصدی بر نشاط اجتماعی دارد.

با توجه به مطالب مذکور و با در نظر گرفتن پیشینه پژوهش، تاکنون پژوهش مدوئی به بررسی همزمان سه متغیر اشاره شده در مبانی نظری و در زمینه بررسی الگوی ساختاری و ارتباطی بین آنها در بین مشارکت‌کنندگان در ورزش همگانی استان گیلان انجام نشده است که ضرورت انجام این پژوهش را مضاعف نموده است؛ بنابراین پژوهش حاضر با توجه به خلأ پژوهشی اشاره‌شده، درصدد است تا تأثیر مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی را با توجه به نقش میانجی سرمایه اجتماعی مشارکت‌کنندگان در ورزش همگانی استان گیلان مورد بررسی قرار دهد. فرضیه‌های پژوهش در قالب الگوی مفهومی زیر قابل تبیین هستند.

^۱. Paldi

^۲. Bahrami

شکل ۱. الگوی مفهومی پژوهش

- H₁: مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی مشارکت کنندگان در ورزش همگانی استان گیلان تاثیر معنادار دارد.
- H₂: مشارکت ورزشی بر سرمایه اجتماعی مشارکت کنندگان در ورزش همگانی استان گیلان تاثیر معنادار دارد.
- H₃: سرمایه اجتماعی بر نشاط اجتماعی مشارکت کنندگان در ورزش همگانی استان گیلان تاثیر معنادار دارد.
- H₄: مشارکت ورزشی با نقش میانجی سرمایه اجتماعی بر نشاط اجتماعی تاثیر معناداری دارد.

روش

پژوهش حاضر برحسب هدف، کاربردی و از لحاظ نوع داده‌ها و نحوه اجرا، توصیفی-همبستگی می‌باشد. برای گردآوری نظرات نمونه آماری پرسشنامه‌ای ۹۵ گویه‌ای تهیه شد و بین نمونه آماری توزیع و داده‌های پژوهش گردآوری گردید. پرسشنامه پژوهش با استفاده از پرسشنامه‌های استاندارد زیر تهیه شد:

برای سنجش نشاط اجتماعی از پرسشنامه شادکامی آکسفورد (OHI) آرچیل و همکاران (۱۹۸۹) که دارای ۲۹ گویه و مؤلفه‌های: خودپنداره، رضایت از زندگی، آمادگی روانی، سرذوق بودن، احساس زیبایی شناختی، خودکارآمدی، امیدواری بود، استفاده شد و ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۹۴ برآورد شد. برای سنجش مشارکت ورزشی از پرسشنامه بانار^۱ و همکاران (۲۰۱۸) که مشارکت را در چهار بعد قصد و تمایل به مشارکت، مهارت و دانش مشارکت، هدف و دستاورد مشارکت، امکانات و خدمات مشارکت و با ۳۰ گویه می‌سنجد، استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه ۰/۹۰ برآورد شد. برای سنجش سرمایه اجتماعی از پرسشنامه اونیکس و بولن (۲۰۰۰) که در چهار بعد شبکه اجتماعی، مشارکت اجتماعی، هنجاراجتماعی و اعتماد اجتماعی و با ۳۶ سوال سرمایه اجتماعی اندازه گیری می‌کند، استفاده شد. ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۸۸ محاسبه شد. ضریب آلفای کل پرسشنامه نیز ۰/۸۹ بود و چون مقادیر پایایی ترکیبی و ضریب آلفای کرونباخ کلیه متغیرها و مولفه هایشان بالای ۰/۷ بود در نتیجه پایایی ابزار تأیید گردید.

^۱.Banar

آزمودنی ها

جامعه آماری این پژوهش افراد بالای ۱۸ سال، که فعالیت ورزشی منظم در استان گیلان داشتند، بود که تعداد آنها مطابق با استعلام از مرکز فناوری اطلاعات اداره تربیت بدنی و جوانان استان گیلان برابر ۸۷۲۲۸ نفر بودند. برای این که تمام جامعه آماری حق انتخاب شدن به عنوان نمونه را داشته باشند و با توجه به این که تعداد جامعه آماری در سطح بالایی بود، تعداد نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران و به کارگیری نرم افزار سمپل پاور ۳۸۲ نفر برآورد شد و با روش نمونه گیری تصادفی خوشه ای و براساس تعداد و کثرت افراد تشکیل دهنده جامعه آماری، از بین ۱۷ شهرستان استان، چهار شهرستان (رشت، لاهیجان، بندرانزلی و آستارا)، از هر شهرستان دو بخش و از هر بخش دو منطقه و از هر منطقه با توجه به کثرت مشارکت کنندگان در ورزش همگانی، نمونه آماری به صورت تصادفی انتخاب شد.

روش های آماری

جمع بندی و تجزیه و تحلیل اطلاعات جمع آوری شده از طریق پرسشنامه، در قالب آمار توصیفی، از شاخص هایی مانند میانگین و انحراف معیار و همچنین تعیین میزان اهمیت متغیرها از نرم افزار SPSS 26 استفاده شد و در قالب آمار استنباطی، برای تحلیل داده های پرسشنامه از روش مدل سازی معادلات ساختاری با رویکرد حداقل مربعات جزئی و نرم افزار Smart PLS3 استفاده شده است. دلیل استفاده از این روش، قابلیت تحلیل مدل های پیچیده با حجم اندک و عدم حساسیت به توزیع سازه ها است (رئیس زاده و همکاران، ۲۰۱۶).

یافته ها

در روش مدل سازی معادلات ساختاری ابتدا باید روایی و ثبات الگوی پژوهش بررسی گردد تا مشخص شود که الگو و گویه های انتخاب شده برای اندازه گیری متغیرهای پژوهش، از دقت لازم برخوردار است. برای این منظور از میانگین واریانس استخراج شده (AVE) برای بررسی روایی همگرا و پایایی ترکیبی (CR) برای بررسی ثبات استفاده می شود. استاندارد بالای ۰/۵ برای میانگین واریانس و ضریب پایایی ۰/۷ برای پایایی ترکیبی مورد تایید می باشد. جدول (۱) میانگین واریانس استخراج شده و پایایی ترکیبی پرسشنامه پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۱. مقادیر AVE و CR الگوهای پژوهش

متغیر	AVE	CR
مشارکت ورزشی	۰/۹۲۹	۰/۹۰۴
نشاط اجتماعی	۰/۸۹۳	۰/۸۳۱
سرمایه اجتماعی	۰/۸۱۵	۰/۷۹۴

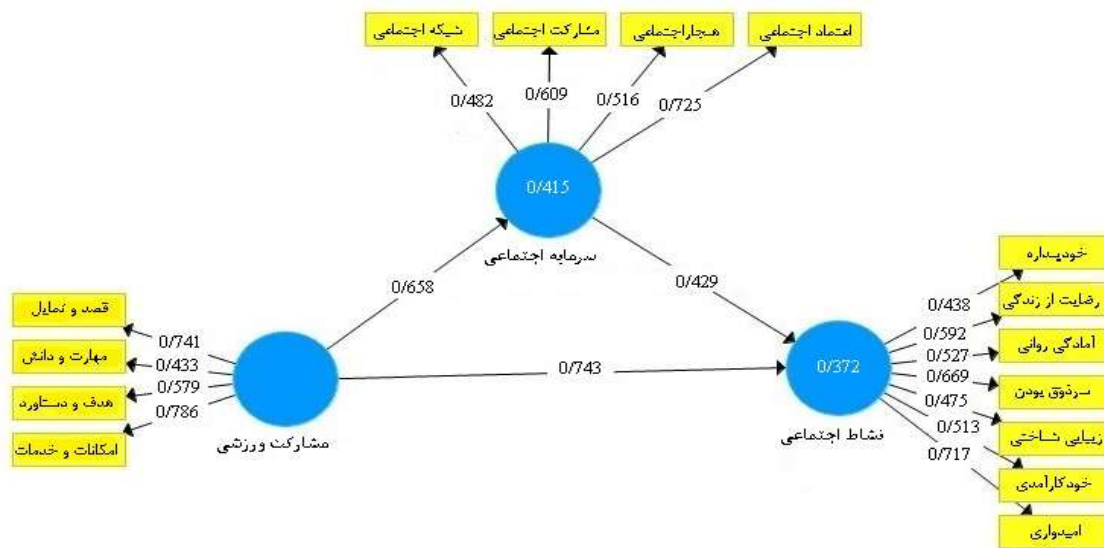
جدول (۱) نشان داد که میانگین واریانس استخراجی نیز برای ابزار مشارکت ورزشی ۰/۹۲، نشاط اجتماعی ۰/۸۹ و سرمایه اجتماعی ۰/۸۱ به دست آمد و از آنجا که مقدار استاندارد و مورد تایید این معیارها بالای ۰/۵ است، این امر روایی همگرایی قابل قبول ابزارهای تحقیق را نشان می دهد. همچنین پایایی ترکیبی مشارکت ورزشی ۰/۹۰، نشاط اجتماعی ۰/۸۶ و سرمایه اجتماعی ۰/۷۹ ارزیابی شد، که نشان از پایایی بالای آنها بود و می توان گفت پرسشنامه از ثبات و پایایی قابل قبولی برخوردار بود.

برای بررسی همبستگی شاخص های بین متغیرهای پژوهش با ضرایب مسیر و بارهای عاملی انجام شد و همچنین برای سنجش معناداری این روابط از آماره t استفاده شد. اگر ضرایب بارهای عاملی در حالت استاندارد برابر یا بیشتر از ۰/۴ باشد، حاکی از آن است که رابطه بین متغیرها معنادار است و همچنین در صورتی که مقدار t از ۱/۹۶ بیشتر شود، نشان از صحت رابطه بین سازه ها و در نتیجه تأیید فرضیه های پژوهش در سطح اطمینان ۹۵٪ است؛ جدول (۲) مقادیر مربوط به ضرایب بارهای عاملی و اعداد معناداری t و همچنین روابط مورد بررسی فرضیه های پژوهش را نشان می دهد.

جدول ۲. بررسی معناداری ضرایب تأثیر برآورده شده و مقدار t مدل تحقیق

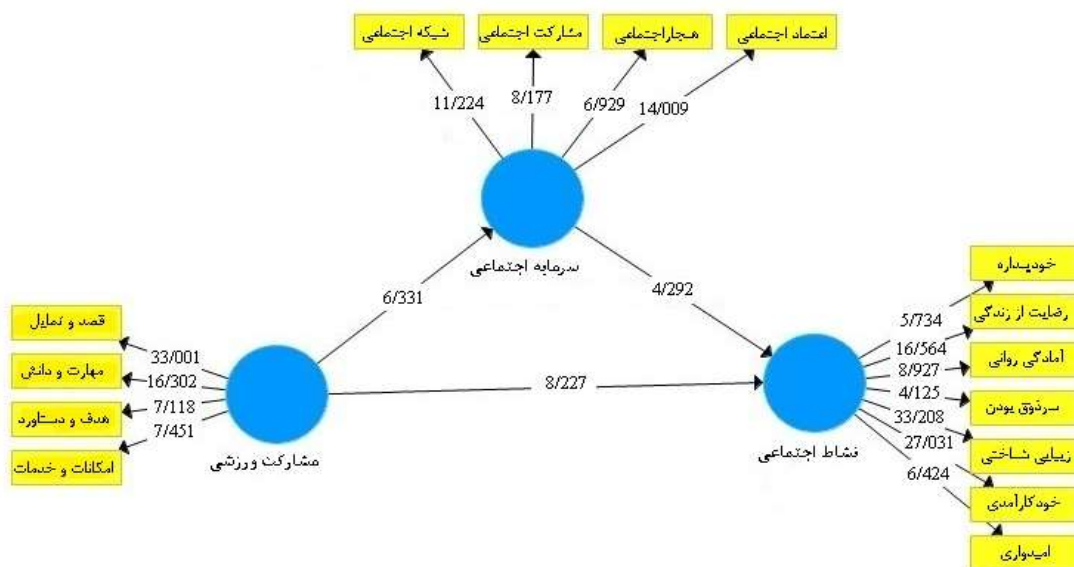
رابطه مورد بررسی	ضریب تأثیر	آماره t	سطح معناداری	نتیجه
مشارکت ورزشی --- < نشاط اجتماعی	۰/۷۴	۸/۲۲	۰/۰۰۰۱	تایید
مشارکت ورزشی --- < سرمایه اجتماعی	۰/۶۵	۶/۳۳	۰/۰۰۰۲	تایید
سرمایه اجتماعی --- < نشاط اجتماعی	۰/۴۲	۴/۲۹	۰/۰۰۰۱	تایید

مدل ساختاری پژوهش بر اساس داده های جدول (۲) و در حالت تخمین استاندارد (شکل ۲) و در حالت معناداری (شکل ۳) به منظور تایید یا رد فرضیه های پژوهش طراحی شد.

شکل ۲. مدل ساختاری تحقیق در حالت تخمین استاندارد

با توجه به نتایج جدول (۲) و شکل (۲) ضریب تأثیر متغیر مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی (۰/۷۴) و سرمایه اجتماعی (۰/۶۵) مثبت می باشد. همچنین ضریب تأثیر متغیر سرمایه اجتماعی بر نشاط اجتماعی (۰/۷۲) نیز مستقیم و مثبت می باشد. همچنین در شکل (۲)، اعداد داخل دایره، واریانس تبیین شده متغیرهای سرمایه اجتماعی و نشاط اجتماعی توسط مشارکت ورزشی است که به ترتیب برابر با ۰/۴۱ و ۰/۳۷ بود.

شکل ۳. مدل ساختاری تحقیق در حالت معناداری (t-values)

اعداد معناداری t در جدول (۲) و شکل (۳) نشان می‌دهد که رابطه مستقیم مشارکت ورزشی با سرمایه اجتماعی و نشاط اجتماعی به ترتیب ۶/۳۳ و ۸/۲۲ و رابطه سرمایه اجتماعی با نشاط اجتماعی نیز ۴/۲۹۲ به دست آمد که نشان از معناداری رابطه بین متغیرهای پژوهش و تایید فرضیه‌های اول، دوم و سوم را دارد.

در روش مدل‌سازی معادلات ساختاری با رویکرد روش حداقل مربعات جزئی یکی از روش‌های سنجش روابط میان متغیرهایی که ارتباط واسطه‌ای یا میانجی بین آنها وجود دارد، آماره VAF^۱ یا همان شمول واریانس می‌باشد. برای بررسی فرضیه چهارم و نقش میانجی سرمایه اجتماعی در رابطه بین داد مشارکت ورزشی و نشاط اجتماعی از این آماره استفاده شد. شمول واریانس در حقیقت نسبت اثر غیر مستقیم بر اثر کل است. این آماره که مقداری بین صفر و یک را اختیار می‌کند و هر چه به یک نزدیک‌تر باشد، نشان از قوی‌تر بودن تأثیر متغیر میانجی دارد. در واقع این مقدار نسبت اثر غیرمستقیم بر اثر کل را می‌سنجد. مقدار VAF با رابطه (۱) محاسبه می‌شود که در آن a مقدار ضریب مسیر بین متغیر مستقل و میانجی، b مقدار ضریب مسیر بین متغیر میانجی و وابسته و c مقدار ضریب مسیر بین متغیر مستقل و وابسته است.

$$VAF = \frac{a \times b}{(a \times b) + c} = \frac{0.658 \times 0.429}{(0.658 \times 0.429) + 0.743} = \frac{0.282}{1.025} = 0.275 \quad (1)$$

با جای‌گذاری مقادیر در رابطه (۱) مقدار اثر ۲۷ صدم برآورد گردید. این بدان معنی است که تقریباً بیش از ۲۷ درصد از اثر کل مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی از طریق غیرمستقیم و با میانجی‌گری سرمایه اجتماعی تبیین می‌شود. در روش مدل‌سازی معادلات ساختاری بعد از تایید وجود رابطه غیرمستقیم بین متغیرها، برای سنجش معناداری این رابطه از آزمون سوبل^۲ استفاده می‌شود که با علامت (Z-Value) نشان داده می‌شود. در آزمون سوبل، در صورتی که مقدار Z از ۱/۹۶ بیشتر باشد، نشان از تأیید معنادار بودن تأثیر متغیر میانجی در سطح اطمینان ۹۵ درصد، را دارد که از طریق رابطه (۲) محاسبه می‌شود. در این رابطه؛ a ضریب مسیر میان متغیر مستقل و میانجی، b ضریب مسیر میان متغیر میانجی و وابسته، Sa خطای استاندارد مسیر متغیر مستقل و میانجی و Sb خطای استاندارد مسیر متغیر میانجی و وابسته است.

$$Z - Value = \frac{a \times b}{\sqrt{(b^2 \times Sa^2) + (a^2 \times Sb^2) + (Sa^2 \times Sb^2)}} = \frac{0.282}{\sqrt{(0.429^2 \times 0.658^2) + (0.658^2 \times 0.429^2) + (0.658^2 \times 0.429^2)}} = \frac{0.282}{0.099} = 2.84 \quad (2)$$

مقدار آماره آزمون (۲/۸۴) بیانگر آن است که بین مشارکت ورزشی و نشاط اجتماعی با میانجی‌گری سرمایه اجتماعی رابطه معنادار وجود دارد.

^۱. Variance Accounted For

^۲. Sobel Test

بحث و نتیجه گیری

نتایج بررسی فرضیه اول نشان داد که ضریب تأثیر متغیر مشارکت ورزشی بر نشاط اجتماعی $0/74$ بود و عدد معناداری $t (8/22)$ نیز نشان داد که رابطه بین مشارکت ورزشی با نشاط اجتماعی مثبت و معنادار می باشد و می توان نتیجه گرفت که هر چقدر افراد در ورزش های همگانی یا فردی مشارکت داشته باشند بر نشاط اجتماعی آنها افزوده می شود و این نتیجه با یافته های پژوهش عسکری و همکاران (۲۰۲۲)، دهقانی و عزیزیان کهن (۲۰۲۰)، نی و همکاران (۲۰۲۰)، کیم و همکاران (۲۰۲۲) و بهرامی و همکاران (۲۰۲۱) همسو می باشد. یافته های پژوهش در بررسی فرضیه دوم نشان داد که متغیر مشارکت ورزشی با ضریب تأثیر $0/65$ بر سرمایه اجتماعی تأثیر مثبت دارد و عدد $t (6/33)$ نیز نشان داد که رابطه بین آنها معنادار است و می توان نتیجه گرفت که مشارکت کردن بیشتر در ورزش به افزایش سرمایه اجتماعی در جامعه منجر می شود و این یافته با نتایج پژوهش رمضانی و همکاران (۲۰۲۲) و صفری و همکاران (۲۰۲۲) همسو است. بررسی نتایج فرضیه سوم نیز نشان داد که متغیر سرمایه اجتماعی با ضریب $0/72$ بر نشاط اجتماعی تأثیر مستقیم و مثبت داشت و عدد $t (4/29)$ نیز معناداری این رابطه را ثابت کرد و در تبیین این نتیجه می توان گفت که سرمایه اجتماعی تأثیر مستقیمی بر نشاط و شادمانی مردم دارد و هرچقدر این سرمایه در جامعه بیشتر باشد شاهد نشاط اجتماعی بیشتر در سطح جامعه خواهیم بود و این نتیجه نیز با یافته های پژوهش کیم و همکاران (۲۰۲۱) همسو است. همچنین بررسی فرضیه چهارم و اصلی پژوهش که هدف انجام پژوهش نیز می باشد نشان داد که مشارکت ورزشی به صورت غیرمستقیم و با میانجی گری سرمایه اجتماعی با ضریب $0/27$ بر نشاط اجتماعی تأثیر مثبت داشت و این تأثیر با $t (2/84)$ معنادار بود. که می توان نتیجه گرفت که افراد جامعه هر چقدر مردم در ورزش های همگانی مشارکت داشته باشند علاوه بر این که به افزایش سرمایه اجتماعی در جامعه کمک می کنند، به همان اندازه نشاط اجتماعی در جامعه افزایش خواهد یافت و افزایش سرمایه اجتماعی به دست آمده از مشارکت در ورزش بر افزایش نشاط اجتماعی منجر خواهد شد. این نتایج با یافته های کیم و همکاران (۲۰۲۱) و پالدی و همکاران (۲۰۲۱) همسو می باشد.

با توجه به نتایج پژوهش و بررسی پیشینه پژوهش، شواهد بیانگر این می باشد که امروزه کارکردهای ورزش در زندگی اجتماعی از مقوله تندرستی و رقابت ورزشی فراتر رفته است و ارزش های اجتماعی آن بیش از پیش پدیدار شده است. یکی از جنبه های اجتماعی ورزش مربوط به بحث جامعه پذیری و مشارکت در گروه های مرجع سنی و ورزشی است (مرادی و همکاران، ۱۳۹۶) که دربرگیرنده نوعی سرمایه اجتماعی و فردی است؛ از این رو، همواره ورزش نه فقط به عنوان عاملی برای تأمین، تقویت و حفظ سرمایه جسمانی و روانشناختی، بلکه به عنوان فضایی پویا برای شکل گیری، احیا، حفظ و توسعه ارتباطات میان فردی در نظر گرفته می شود؛ زیرا، فعالیت بدنی منظم و هدفمند با عنوان مشارکت ورزشی، مهم ترین ابزار برای دستیابی به سلامت و نشاط اجتماعی پایدار و سرمایه اجتماعی همه گیر محسوب می شود. خود سرمایه اجتماعی نیز به واسطه عواملی از قبیل مشارکت ورزشی، اعتماد و انسجام اجتماعی می تواند بستری برای نشاط و شادکامی جامعه باشد (کلانتری و همکاران، ۱۳۹۵) و

مجموعه‌ای از مفاهیم مانند اعتماد، هنجارها و شبکه‌هایی است که موجب ایجاد ارتباط و مشارکت بهینه اعضای یک اجتماع می‌شود. کشورها، جوامع و گروه‌هایی که دارای شبکه‌های غنی و گسترده‌ای از انجمن‌های مدنی مانند سازمانهای بشر دوستانه، گروه‌های زیست محیطی، باشگاه‌های ورزشی و غیره هستند، باید از صفاتی مانند اعتماد اجتماعی، تعهد و تحمل اجتماعی، تعاون و همکاری سطح بالا، مشارکت رسمی و داوطلبانه برخوردار باشند؛ زیرا، این ویژگی‌ها سرمایه اجتماعی را باز تولید می‌کنند (نیرا^۱ و همکاران، ۲۰۱۹) جوامعی که میزان سرمایه اجتماعی آنها به هر دلیلی کاهش می‌یابد، با گسیختگی‌ها و شکاف‌های شگرفی روبه‌رو می‌شوند. اندیشمندان حوزه سرمایه اجتماعی نیز بر این عقیده‌اند که اگر سرمایه اجتماعی باز آفرینی نشود، فرسوده و نابود می‌شود یا اگر روابط اجتماعی حفظ نشوند، به تدریج از بین می‌روند و هنجارها به ارتباطات منظم بستگی دارند؛ بنابراین، سرمایه اجتماعی باید پیوسته باز تولید شود؛ در غیر این صورت، در صورت کاهش یا پایین آمدن آن، مشکلات زیادی پدید خواهند آمد (رادان، ۲۰۱۹). نتایج برخی پژوهش‌ها در ایران نشان می‌دهد که سرمایه اجتماعی در ایران به صورت عمومی کم است. دوم این که، سرمایه اجتماعی درون گروهی بیش از پیش در حال فرسایش و تقلیل است. مهمترین وظیفه سیاست‌گذاران ورزشی، توجه به گسترش ورزش در بین عموم جامعه از طریق طرح‌ریزی الگوهای مختلف رشد ورزش همگانی می‌باشد (عبدالصالحی و همکاران، ۱۴۰۰). لذا پیشنهاد می‌شود مدیران وزارت ورزش و جوانان و سازمان ورزش شورای شهر و روستا و شهرداری‌ها جهت سر ذوق آوردن مردم به خصوص جوانان و نوجوانان با اجرای برنامه‌های ورزشی مختلف به صورت همایش‌های خانوادگی و مسابقات بومی و محلی، در برخی از ایام هفته و مناسبت‌ها، شرایطی را فراهم آورند تا هم بر ارتقای سرمایه اجتماعی کمک نمایند و هم این که همه مشتاقان ورزش با ذوق و علاقه در برنامه‌های اجرا شده مشارکت نموده و اوقات فراغت خود را به همراه خانواده با نشاط بگذرانند.

تشکر و قدردانی

مطالعه حاضر، حاصل رساله دکتری تربیت بدنی در دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل می‌باشد. از تمام افرادی که در این تحقیق با ما همکاری کرده‌اند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

¹. Neira

References

- Abdulsalehi, B., Nobakht Ramezani, Z., & Mohamadian, F. (2021). Futures study participation in public sport with a structural analysis approach. *Journal of Innovation in Sports Management*, 10(1), 16–29. <https://doi.org/10.22124/jsmd.2021.5050>
- Argyle, M., Martin, M., & Crossland, J. (1989). *Happiness as a function of personality and social encounters*. In J. P. Forgas & J. M. Innes (Eds.), *Recent advances in social psychology: An international perspective*, 2(1), 73–95.
- Askari, A., Mohammadi, H., Zahedi, H., & Shahnazi, H. (2022). The impact of the constructs of the theory of planned behavior on the social vitality of participants in sports activities. *Health Image*, 13(2), 151–164.
- Attar, M., Gilaninia, S. & Homayounfar, M. (2016). A study of the effect of green supply chain management's components on the performance of the pharmaceutical distribution companies system in Iran. *Arabian Journal of Business and Management Review (OMAN Chapter)*, 5(8), 48.
- Bahrami, E., Sabonchi, R., Khaksari, G., & Naderifar, H. (2021). Role of social vitality on the impact of sports activities on public health based on the theory of planned behavior. *Sport Sciences and Health Research*, 13(1), xx. <https://doi.org/10.32598/JESM.13.1.11>
- Bakhshalipour, V., Khodaparast, S., Kalashi, M., & Farokhi, A. (2022). Correlation between sports participation motivation with mental health, happiness, and quality of life in the staff of Baqerul Uloom Marine Science Training Center. *Journal of Marine Medicine*, 4(1), 48–55. <https://doi.org/10.30491/4.1.48>
- Banar, N., Dastoom, S., & Khanmohammadi, A. M. (2018). Analyzing the developmental aspects of sports participation in Gilan Province: Services, strata, factors, custodians, needs, challenges and solutions. *Sport Management Studies*, 10(48), 37-66. <https://doi.org/10.22089/smrj.2017.2348.1480>
- Dehghani, M., & Azizian Kohn, N. (2020). The role of sports participation motivation and academic support in predicting academic vitality of students with learning disabilities. *Learning Disabilities*, 9(3), 46–67. [SID. https://sid.ir/paper/210217/fa](https://sid.ir/paper/210217/fa)
- Dorhaki, A., & Moghadasi, M. (2019). Study the effects of social capital and its components on sport participation among boy and girl teenagers of Jam Township in Bushehr Province. *Sport Management Journal*, 11(2), 251–271. <https://doi.org/10.22059/jsm.2017.228319.1792>
- Ferdosi, M. H., Esmaeili, M., & Shirvani, T. (2021). Investigating the Status of Industrial Participation in Khuzestan Province in Championship Activities and Providing Effective Solutions. *Applied Research in Sport Management*, 10(1), 11-29. <https://doi.org/10.30473/arsm.2021.7971>
- Homayounfar, M., Fadaei Eshkiki, M. & Sedaghat, R. (2018). The effect of safety management system practices, ethical leadership and self-efficacy on safety behaviour of workers in hard and

- harmful jobs in manufacturing industries of Guilan province. *Iranian Journal of Ergonomics*, 6 (1), 65-74. <https://doi.org/10.30699/jergon.6.1.65>
- Kalantari, A., Keshavarz, A., & Momeni, H. (2016). A study of the relationship between social capital and social happiness among the youth of Dehlorn, Iran. *Journal of Social Work Research*, 3(10), 41-72. <https://doi.org/10.22054/rjsw.2016.9371>
- Kalashi, M., Eydi, H., Abbasi, H., & Foroughi, B. (2022). Relationship between time preferences and risk preferences with behavioral changes in participation in sports and physical activities. *Sport Management and Development*, 11(3), 46-69. <https://doi.org/10.22124/jsmd.2022.6677>
- Kalashi, M., Khodaparast, S., & Bakhshalipour, V. (2020). The relationship between social capital and the quality of life among inactive elderly. *Journal of Health Care*, 22(3), 236-244. <https://doi.org/10.52547/jhc.22.3.236>
- Keshkar, S., Ghasemi, H., & Choopankareh, V. (2017). The role of social communication on recreational sport participation in the parks of Mashhad. *Sport Management and Development*, 6(1), 241-256. <https://doi.org/10.22124/jsmd.2017.2456>
- Kim, A. C. H., Ryu, J., Lee, C., & Lee, J. (2021). Sport participation and happiness among older adults: A mediating role of social capital. *Journal of Happiness Studies*, 22, 1623-1641. <https://doi.org/10.1007/s10902-020-002888>
- Majdi, A. A., & Mir Mohammad Tabar, S. A. (2020). Effects of Sport Participation on Social Vitality with Social Health Moderation. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 19(47), 133-147.
- Molaeifard Pileh Roud, P., Seyed Amiri, M., & Ramazani Nejad, R. (2019). The effect of sports participation on social capital with the mediating role of media and individuals' interaction capabilities. *Research in Educational Sport*, 7(16), 235-256. <https://doi.org/10.22089/res.2018.6036.1485>
- Moradi, J. (2017). Relationship between Sports Participation Motivation and Satisfaction of Sports Selected Fields. *Sport Psychology Studies*, 6(19), 43-56. <https://doi.org/10.22089/spsyj.2017.2551.1264>
- Ni, Y. L., Kuo, C. C., Wu, C. H., & Lin, T. (2022). How can we cope with self-control demands and enhance proactive vitality management? The role of leisure crafting and supervisor recreational sports support. *Journal of Happiness Studies*, 23, 3961-3980. <https://doi.org/10.1007/s10902-022-00572-9>
- Neira, I., Lacalle-Calderon, M., Portela, M., & Perez-Trujillo, M. (2019). Social capital dimensions and subjective well-being: A quantile approach. *Journal of Happiness Studies*, 1-29.
- Onyx, J., & Bullen, P. (2000). Measuring social capital in five communities. *The Journal of Applied Behavioral Science*, 36(1), 23-42.

- Paldi, Y., Moran, D. S., Baron-Epel, O., Bord, S., Benartzi, E., & Tesler, R. (2021). Social capital as a mediator in the link between women's participation in team sports and health-related outcomes. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 18(17), 9331. <https://doi.org/10.3390/ijerph18179331>
- Panahi, M., Esmaeili, A., Goodarzi, K., & Roozbahani, M. (2021). Structural modeling of participation motivation in sport activities based on feeling of joy in workers. *Islamic Life Style Centered on Health*, 5(3), 225–235.
- Radan, F. (2019). Predicting Social Happiness Based on Social Capital of Female Students. *Social Capital Management*, 6(2), 219-236. <https://doi.org/10.22059/jscm.2019.275897.1789> (Persian)
- Raeeszadeh, SF., Gilaninia, S. & Homayounfar, M. (2016). The effects of knowledge management components on marketing performance: a case study of educational centers located across Guilan province. *Arabian Journal of Business and Management Review (Kuwait Chapter)*, 5(9), 23-31.
- Ramazani, L., Moradi, M., & Safari, S. (2022). Explain the role of social capital in relation to sports participation and self-efficacy in the physically disabled. *Journal of Health Promotion Management*, 11(2). <https://doi.org/10.22034/JHPM.11.2.9>
- Roh, S. Y., & Chang, I. Y. (2022). Gender, social stratification, and differences in sports participation among Korean adults: Data from the 2019 Korea National Sports Participation Survey. *Journal of Men's Health*, 18(8), 168.
- Safari, O., Safari, G., & Shojaiyan, M. (2022). The relationship between social capital and intellectual capital with sports participation in girl students. *Journal of Innovation in Sports Management*, 10(2), 119–128. <https://doi.org/10.30495/jism.2022.21699>
- Zhou, R., Kaplanidou, K., & Wegner, C. (2021). Social capital from sport event participation: Scale development and validation. *Leisure Studies*, 1-16. <https://doi.org/10.1080/02614367.2021.1916832>